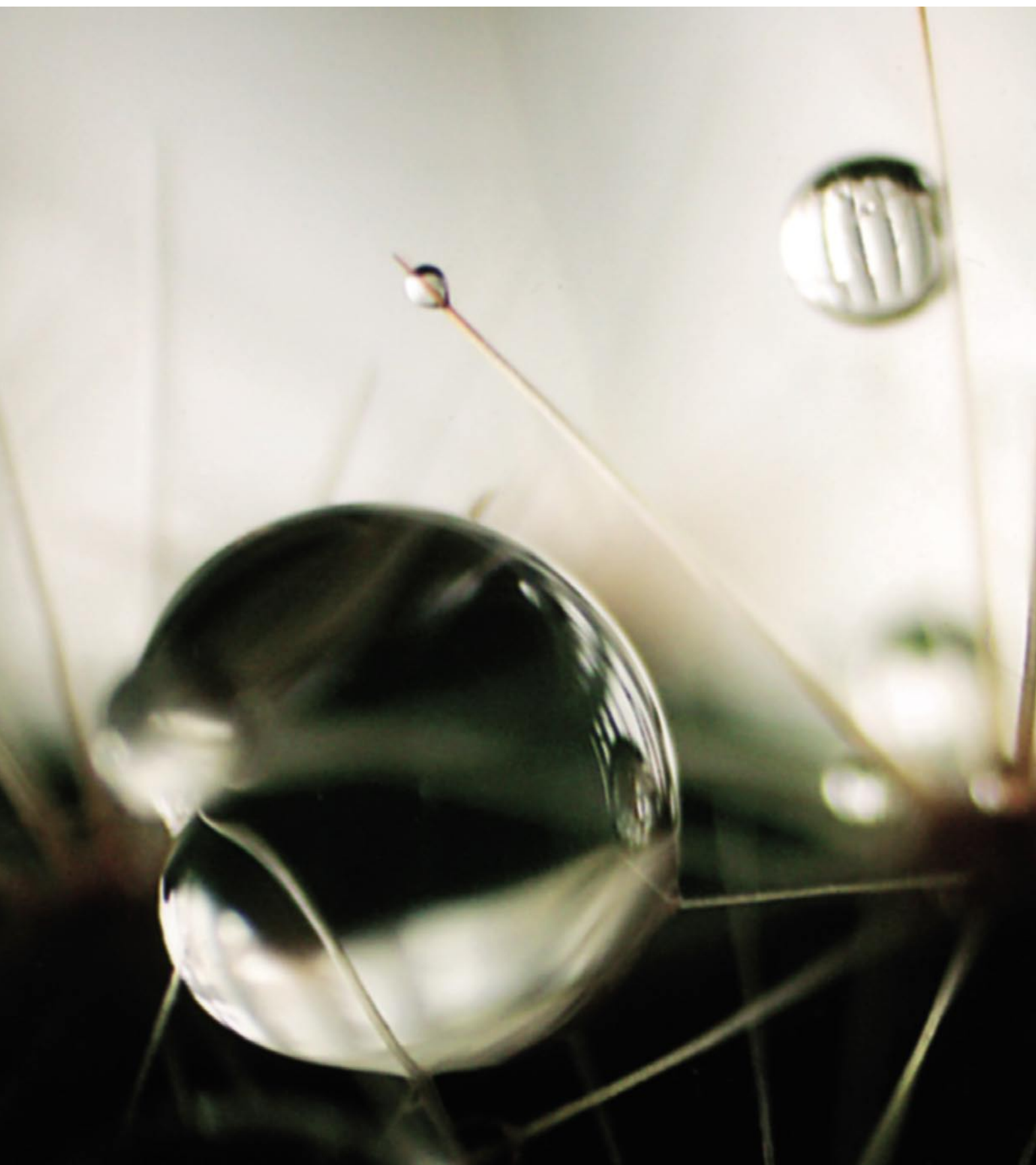

VandenTVARKA

Nr. 26
2006
SPALIS

LIETUVOS VANDENS TIEKĖJŲ ASOCIACIJOS INFORMACINIS LEIDINYS

VANDENTIEKININKUS BRIUSELYJE NUSTEBINO NEMOKAMAI TIEKIAMAS VANDUO IR DĖMESYS KOKYBEI

Lietuvos vandens tiekėjų asociacijai (LVTA) priklausančių įmonių atstovai šių metų rugsėjo 12–13 dienomis europarlamentaro Eugenijaus Maldeikio kvietimu lankėsi Europos Parlamente Briuselyje, susitiko su vandens sektoriaus atstovais. Kartu su Europos Komisijos Regionų skyriaus atstovu Mikko Vaha-Sipila buvo diskutuojama apie Europos Sąjungos (ES) regionų finansavimo mechanizmo politiką, Sanglaudos fondą bei numatomus pakeitimus. Šiame susitikime dalyvavo ir Europos Komisijos Aplinkos skyriaus atstovė Violeta Vincevičienė, kuri pateikė informaciją apie bendrąją ES vandens politikos direktyvą, laukiamus pokyčius išsiplėtus ES. Susitikimuose buvo nagrinėta, kaip finansuoti nedidelių gyvenviečių, miestelių vandentvarkos projektus, aptartos dažniausiai pasitaikančios klaidos rengiant projektus, naujųjų ES šalių norai ir realios ES galimybės suteikti paramą. Taip pat apžvelgtos ir nuotekų dumblo tvarkymo bei panaudojimo galimybės, ES pozicija šiuo klausimu.

Diskusijose dalyvavęs Europos Komisijos Vidaus rinkos direktorato atstovas Mauro Miranda informavo apie ES vandens sektoriaus paslaugų direktyvą. Vienas iš klausimų, kuris rūpėjo susirinkusiesiems, ar užsienio įmonės gali pradėti veiklą vandentvarkos sektoriuje Lietuvoje.

Pasak M. Mirandos, vandens ir elektros sektoriaus paslaugas užsienio įmonė gali teikti tik laikinai

– kol pasibaigs vykdomas projektas. Visgi nėra konkrečiai nurodyta, kiek tai gali trukti.

Pašnekovai aptarė pagrindines gaires, į ką reikėtų atkreipti dėmesį, nurodė pagrindinius šaltinius ir informaciją, kuriais reikėtų remtis žvelgiant į ateities perspektyvą. Delegacija susitiko ir su Tarpautinės Europos Sąjungos vandens tiekėjų asociacijos (EUREAU) atstovu Fredericu de Hemptinne, kuris pasidalijo savo atstovavimo šiai organizacijai patirtimi.

Vizito metu buvo detaliau susipažinta su vandentvarkos sektoriaus padėtimi viename Belgijos regionų – Flamidijoje. Flamidų aplinkosaugos agentūroje VMM (Flemish Environment Agency) Alsto mieste įmonių atstovai susitiko su šios organizacijos atstovu Michielu Van Peteghemu, atsakingu už Europos aplinkosaugos politiką, bei eksperte Veerle Vanwesenbeek.

Jie nusakė bendrą Belgijos vandens tiekimo sektoriaus padėtį ir išsamiau išdėstė situaciją Flamidų regione. Pasak jų, belgai sunaudoja apie 120 l/parą vandens vienam žmogui. Šalyje trūksta geriamojo vandens, dalį tenka importuoti net iš kaimyninių šalių, todėl vartotojai skatinami taupyti vandenį. Belgijoje nustatyti daug griežtesni vandens kokybės reikalavimai nei kitose ES šalyse, vanduo daug kartų tikrinamas. Iš viso šalyje yra 15 vandens tiekimo kompanijų, kurios skiriasi dydžiu, aptarnaujamų gyventojų bei savivaldybių skaičiumi: di-

džiausia iš jų VMW (Flamidijos vandens tiekimo kompanija) veiklą vykdo 171 savivaldybėje, bet yra ir tik vienoje savivaldybėje veiklą vykdanči įmonė. Labiausiai nustebino faktas, kad pagal 1996 m. priimtą teisės aktą Flamidijoje gyventojai turi teisę nemokamai gauti 15 m³ vandens per metus. Belgų specialistų teigimu, tokia patirtis būtų naudinga ir Lietuvos vandentvarkos ūkiui. Nors tuo klausimu galima ir gilesnė diskusija: juk nemokamo vandens tiekimo nebūna, kažkas tas sąnaudas vis tiek turi apmokėti.

VMW veiklą plačiau pristatė Flamidų vandens tiekimo įmonės Komunikacijos departamento atstovė Kathleen De Schepper. Ji papasakojo apie pačią organizaciją, jos valdymą, teikiamas paslaugas, mokėjimo sistemą. Pagrindinis pranešimo akcentas buvo įmonės misija, kuri skelbia, kad organizacija turi ne tik tiekti geriamąjį vandenį visiems gyventojams už prieinamą kainą, bet ir rūpintis vandens kokybe, nuotekomis. Pasak pranešėjos, rūpinimasis klientais – viena svarbiausių veiklos sričių.

Svečiai iš Lietuvos Briuselyje susipažino su Europos Parlamentu, jo struktūra, ES institucijų veikla. Kelionė bei susitikimai buvo naudingi: Lietuvos vandens tiekimo įmonių atstovai užmezgė naujus kontaktus, įgijo žinių pasisėmė iš kolegų patirties.

LVTA prezidentas S. Benikasas

LST EN ISO 9001:2001 IR LST EN ISO 14001:2005 APLINKOS APSAUGOS VADYBOS SISTEMOS

Ypatingas susirūpinimas aplinkos apsauga pirmiausia juntamas labiausiai ekonomiškai išsivysčiusiose šalyse. Ekologinė grėsmė mus supančiai aplinkai iškilo jau XX a. II pusėje, ir apie 1970 m. ypač intensyviai pradėta rengti aplinkos apsaugos įstatymus ir tarptautinius normatyvinius dokumentus.

Buvo kuriamos programos, apimančios vandens, oro, maisto ir klimato tyrimus, biologinių sistemų adaptacijos bei kitas sritis. Žmonija suvokė, jog praktiškai visos žmogaus veiklos sritys yra susijusios su aplinka ir jos teršimu. Tarptautinės organizacijos ėmė rengti ne tik vandens, oro bei dirvožemio kokybės kontrolės metodus reglamentuojančius standartus, bet ir tarptautinius aplinkos apsaugos vadybos standartus – LST EN ISO 9001:2001 ir LST EN ISO 14001:2005.

Remiantis šiais dokumentais ir juose pateikta medžiaga galima ne tik propaguoti aplinkos apsaugą, supažindinti bei mokyti įmonių ir organizacijų vadovus, tačiau ir įdiegti aplinkos apsaugos vadybos sistemą konkrečiose didelėse, vidutinėse ir mažose įmonėse, įstaigose, organizacijose.

Aplinkos apsaugos vadybos sistemos diegimas turi tapti veiksmingu aplinkos taršos mažinimo būdu ir kiekvienos įmonės kasdieninio darbo dalimi. Išankstinis rūpinimasis aplinkos būkle leidžia mažinti įmonės gamybos išlaidas.

Platus ir visuotinis šios sistemos diegimas labai priklausys nuo jos lankstumo, įgyvendinimo paprastumo, atitinkančio esamą įmonės veiklos modelį.

Iš vandens tiekimo įmonių Lietuvoje pirmoji integruotą kokybės ir aplinkos apsaugos vadybos sistemų reikalavimus ISO 9001:2001 ir ISO 14001:2005 įdiegė „Šiaulių vandenys“. 2002 m. liepos 1–3 dienomis jungtinį sertifikacinį auditą atliko tarptautinė grupė – Vokietijos sertifikacijos firmos TUV CERT auditoriai, o 2002 m. rugsėjo 20 d. TUV CERT atstovai iškilmingai įteikė sertifikatą „Šiaulių vandenys“ generaliniam direktoriui R. Valskiui; 2004 m. gruodžio mėn. toks pat sertifikatas buvo įteiktas „Dzūkijos vandenys“ generaliniam direktoriui R. Žakui.

Sertifikuotų KVS ir AVS paskirtis – užtikrinti kokybės ir aplinkos apsaugos politikos tikslų įgyvenimą visoje bendrovėje. Sertifikuota bendrovės kokybės vadybos sistema (KVS) reiškia, kad ji atitinka tarptautinio standarto ISO 9001

reikalavimus ir visi griežtai reglamentuoti procesai įmonėje valdomi jais vadovaujantis. Įmonės vadybos sistema nuolat audituojama ir atnaujinama. Sertifikuota bendrovės aplinkos apsaugos vadybos sistema (AVS) reiškia, kad ji atitinka standarto ISO 14001 reikalavimus. Įmonės veiklos poveikis aplinkai nustatytas ir valdomas, jos veikla atitinka teisinius ir kitus aplinkos apsaugos reikalavimus. Sertifikuotos vadybos sistemos leidžia efektyviausiu būdu gerinti kokybės produkciją, kelti ekonomikos lygį, pritraukti užsienio investicijas, užtikrinančias darbo tęstinumą ir geriausią galutinį rezultatą. Darbuotojų kvalifikacija, atsakingumas, iniciatyvumo lygis čia ypač svarbus.

Integruota ISO 14001 sistema kelia vidinę „Šiaulių vandenys“, „Dzūkijos vandenys“ bendrovių valdymo kultūrą ir labai padidina jų patikimumą klientų, verslo partnerių ir visuomenės akyse. Rinkos sąlygomis toks sertifikatas tampa privalumu prieš konkurentus ir įpareigoja rinktis patikimus bendrovės partnerius įsigyjant medžiagas ir komponentus bei kitas vandens tiekimui, nuotekų šalinimui ir valymui reikalingas priemones. Padidėja investuotojų ir akcininkų pasitikėjimas bendrove, atsiranda didesnės investicijų gavimo galimybės. Minėtos įmonės yra gerbiamos ir tapo pavyzdžiu Šiauliuose ir Alytuje. Šiandien malonu bendrauti su šių miestų vandens tiekėjais, matyti jų išaugusią vidinę kultūrą, supratiimą, kad reikia gerbti jų paslaugomis besinaudojančius vartotojus..

Šiuo metu dėl integruotos kokybės ir aplinkos vadybos LST EN ISO 9001:2001 ir LST EN ISO 14001:2005 įgyvendinimo Vokietijos sertifikacijos firmos TUV CERT Lietuvos filialas „Uolektis“ Kaune sertifikavo bendrovę „Kauno vandenys“. Parengimas ir sistemos įdiegimas trunka nuo pusės iki dvejų metų priklausomai nuo įmonės esamos vadybos sistemos būklės, projekto diegimo spartos ir kitų veiksnių.

Sistemos kūrimas ir įgyvendinimas įmonėje apima visų lygmenų darbuotojus: projekto vadovas koordinuoja įdiegimo darbus, o darbo grupės kuria ir įgyvendina sistemos elementus.

*Vokietijos sertifikacijos firmos TUV CERT
Lietuvos filialo „Uolektis“ auditorius specialistas
Doc. dr. B. Kriščiūnas*

Vandentiekininkus Briuselyje nuste- bino nemokamai tiekiamas vanduo ir dėmesys kokybei

S. Benikastas 2 psl.

LST EN ISO 9001:2001 ir LST EN ISO 14001:2005 APLINKOS APSAUGOS VADYBOS SISTEMOS

B. Kriščiūnas 3 psl.

DEBITORINIŲ ĮSISKOLINIMŲ VALDYMO PROBLEMATIKA

D. Aleksandrovas 4 psl.

ŠIAULIŲ MIESTO NUOTEKŲ VALYMO ĮRENGINIAI IŠBRAUKTI IŠ DIDŽIAUSIŲ BALTIJOS JŪROS TARŠOS ŠALTINIŲ SĄRAŠO

D. Šimaitytė 6 psl.

„ŠIAULIŲ VANDENYS“ APIE NAUJAS ATSISKAITYMO GALIMYBES

6 psl.

LIETUVOS DUMBLO TVARKYMO PRO- GRAMOJE – ŠIAULIAMS PRIORITETAS

D. Šimaitytė 7 psl.

Gręžinių siurbLIAI

K. Alminas 8 psl.

ATVIROJO TIPO MALMBERG VANDENS GERINIMO SPARTIEJI SMĖLIO FILTRAI

9 psl.

Naujienos, įvykiai, faktai

11 psl.

Reklama:

UAB „Wilo Lietuva“ 8 psl.

UAB „Malmberg“ 9 psl.

UAB „Ogmandija“ 10 psl.

UAB „Industek“ 12 psl.

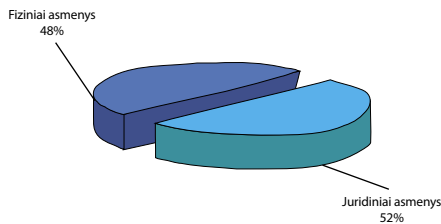
DEBITORINIŲ ĮSISKOLINIMŲ VALDYMO PROBLEMATIKA

Negražintos skolos, vėluojantys atsiskaitymai, sutrikę pinigų srautai bei „užšaldytos“ apyvartinės lėšos – problemos, dėl kurių finansinių sunkumų patiria daugelio šalių įmonės. Lietuvos verslo bendruomenė taip pat susiduria su vėluojančiais atsiskaitymais, tad skolų valdymas ir išieškojimas tampa veiksminga priemone, užtikrinančia stabilų verslą. Tam tikra skolų valdymo specifika yra komunalines paslaugas teikiančiose įmonėse.

Skolų išieškojimas – tai skolininko ir jo turto paieška, finansinės padėties analizė, pretenzijų pateikimas, derybos, teismo proceso administravimas ir kitų priemonių visuma, kuri reikalauja gana daug darbo laiko ir finansinių sąnaudų, taip pat ir specifinių žinių.

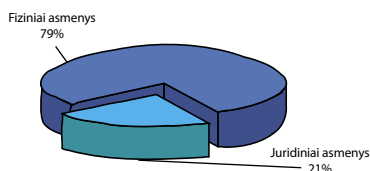
Įsiskolinimų struktūra

Analizuodami Lietuvos debitorinių įsiskolinimų struktūrą, galime daryti išvadą, kad fizinių ir juridinių asmenų įsiskolinimų svoris yra beveik vienodas. Fiziniai asmenys yra įsiskolinę 1124000 tūkst. Lt, juridiniai – 1229900 tūkst. Lt.

1 pav. Fizinių ir juridinių asmenų įsiskolinimas (procentais)

Kadangi AB „Klaipėdos vanduo“ teikia komunalines paslaugas, o didžiausią vartotojų dalį sudaro gyventojai, jos įsiskolinimų struktūra labai skiriasi nuo bendros Lietuvos padėties. Juridinių asmenų skolos sudaro tik ketvirtadalį visų skolų. 2006 m. II ketvirtį fizinių asmenų skola sudarė 6309 tūkst. Lt, juridinių asmenų – 1892 tūkst. Lt.

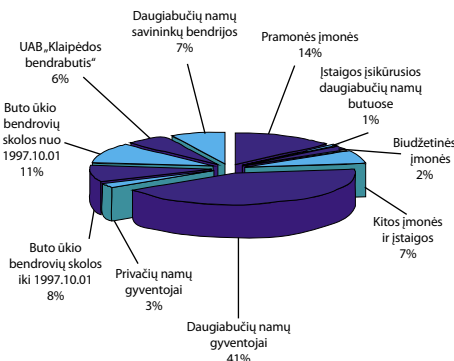
2 pav. Fizinių ir juridinių asmenų įsiskolinimas (procentais) Klaipėdoje

Tokią įmonės įsiskolinimų struktūrą lemia didelis dėmesys juridinių asmenų skoloms: jos būna daug didesnės nei fizinių asmenų skolos, lengviau surandami kontaktiniai telefonai, yra galimybė nutraukti paslaugų teikimą. Kai įmonė už paslaugas nemoka daugiau nei du mėnesius, siunčiamas pranešimas, kad bus nutrauktas paslaugų teikimas. Tai labai veiksmingas būdas. Paprastai skolos sumokamos nelaukiant, kol bus imamasi minėtų priemonių.

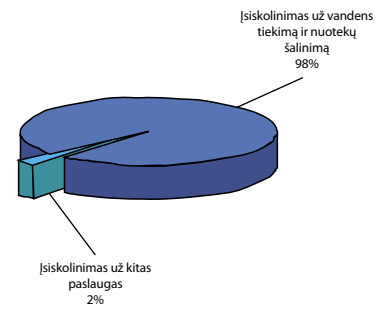
Skolų administravimą vykdančios įmonės, be abejojimo, neskirsto skolininkų tik į fizinius ir juridinius asmenis. Kaip rodo AB „Klaipėdos vanduo“ patirtis, atsižvelgiant į pirkėjų grupes tikslinga turėti sukurtus skolų valdymo scenarijus. AB „Klaipėdos vanduo“ specialistai išskyrė šias skolininkų grupes:

- pramonės įmonės;
- įmonės ir įstaigos, įsikūrusios daugiabučių namų butuose;
- biudžetinės įmonės;
- kitos įmonės ir įstaigos;
- daugiabučių namų gyventojai;
- privačių namų gyventojai;
- butų ūkio bendrovių skolos iki 1997.10.01;
- butų ūkio bendrovių skolos nuo 1997.10.01;
- UAB „Klaipėdos bendrabutis“;
- daugiabučių namų savininkų bendrijos.

Įmonėms ir įstaigoms nustatyti trumpesni atsiskaitymo už paslaugas terminai nei gyventojams; įmonėms, įstaigoms ir privačių namų gyventojams yra taikomas paminėtas paslaugų nutraukimas; daugiabučių namų gyventojų atveju ruošiami dokumentai ir skolų išieškojimas perduodamas teismams bei antstoliams. Nemaža problema – butų ūkio bendrovių skolos. Iki 1997 m. spalio 1 d. gyventojų įmokos administravusios kai kurios butų ūkio bendrovės dar liko skolingos AB „Klaipėdos vanduo“, ir šių skolų išieškojimas (antstolinis) vyksta iki šiol. Nuo 1997 m. spalio 1 d. daugiabučių namų butų gyventojams pradėjus atsiskaityti tiesiogiai AB „Klaipėdos vanduo“, o 2003 m. gegužės mėn. perėmus gyventojų vandens sunaudojimo apskaitą iš butų ūkio bendrovių, skolos išieškamos iš kiekvieno savo įsipareigojimų nevykdančio gyventojų iš daugiabučių namų gyventojų dar išskiriamas neprivatizuotų butų, priklausančių miesto savivaldybei, gyventojų segmentas. Šių gyventojų skolos sudaro apie 24 proc. bendros gyventojų skolų, 84 proc. jų yra išieškoma teismine tvarka arba antstolių.

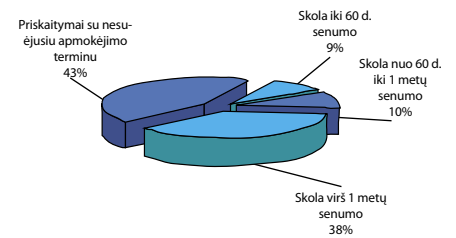

3 pav. Įsiskolinimų struktūra pagal pirkėjų grupes (2006 m. liepos mėn. duomenys)

4 pav. Skolos struktūra pagal teikiamas paslaugas (2006 m. II ketvirtis)

Analizuodami AB „Klaipėdos vanduo“ įsiskolinimų struktūrą teikiamų paslaugų atžvilgiu matome, kad didžiausia skolos dalis yra už teikiamas pagrindines paslaugas (98 proc.). Įsiskolinimas už kitas paslaugas sudaro 2 proc. Siekdami išvengti įsiskolinimų, AB „Klaipėdos vanduo“ specialistai taiko išankstinius mokėjimus už šias paslaugas. Praktiškai už visas paslaugas, kurios suteikiamos pagal užsakymą, klientas turi sumokėti iš anksto.

5 pav. Skolos struktūra pagal senumą (2006 m. II ketvirtis)

Gilinantį į įsiskolinimų struktūrą pagal skolos senumą, svarbu įvertinti skolos dalį, kuriai sumokėti dar nėra suėjęs terminas. Buhalteriniu požiūriu skola susidaro tada, kai yra išrašoma sąskaita arba sąskaita-faktūra. AB „Klaipėdos vanduo“ įsiskolinimai, kuriems sumokėti dar nesuėjo terminas, sudaro 43 proc. Didelė tikimybė, kad ši suma bus sumokėta. Kad šie įsiskolinimai neįsisenėtų, labai svarbus yra išteisinis darbas su skolomis.

Didžiausia senų skolų problema – daugiabučių namų gyventojų skolos. Senesnės nei vienerių metų skolos sudaro 47 proc. (2968 tūkst. Lt) bendro gyventojų įsiskolinimo. Didžiausia šios skolos dalis (39 proc., 1552 tūkst. Lt) yra įsiskolinimai, likę iš butų ūkio bendrovių gyventojų apskaitos administravimo laikų.

2006 m. AB „Klaipėdos vanduo“ intensyviau išieško gyventojų įsiskolinimus teisminiu keliu ir per antstolių kontorą. Todėl senesnės nei vienerių metų gyventojų skolos 2006 m. pradėjo mažėti vidutiniškai 1,5 proc. per mėnesį. Per 2006 m. pirmą pusmetį jau parengtos ir teismui pateiktos 566 bylos (539 tūkst. Lt sumai). Antstolių kontoroms parengtos ir pateiktos 295 bylos (434 tūkst. Lt sumai). Nuo metų

pradžios pasirašyta 30 vekselių 22 tūkst. Lt sumai. Vekselio pasirašymas suteikia galimybę perduoti skolos išieškojimą antstoliams ir išvengti teisminių procedūrų bei išlaidų.

Iš viso per 2006 m. šešis mėnesius parengta dokumentų teismams ir antstoliams, taip pat pasirašyta vekselių 995 tūkst. Lt sumai, o išieškota ir apmokėta per tą patį laikotarpį 636 tūkst. Lt.

Taigi teigiamas AB „Klaipėdos vanduo“ darbo su debitoriniais įsiskolinimais aspektas yra gyventojų seniausių skolų mažėjimas, kurios per 2006 m. pirmą pusmetį sumažėjo beveik dešimčia procentų (šias skolas susigrąžinti sunkiausia).

Darbas su skolomis

Siekdamos išvengti debitorinių skolų ir su jomis susijusių problemų įmonės naudoja įvairias prevencines priemones bei būdus skoloms išieškoti.

AB „Klaipėdos vanduo“ skolų išieškojimo skyriaus funkcijos yra šios:

- kontroliuoti klientų atsiskaitymo terminus,
 - priminti vartotojams apie susidariusią skolą,
 - sudaryti skolų grąžinimo sutartis,
 - surašyti vekselius,
 - rengti dokumentus teisminiam skolų išieškojimui,
 - rengti ir pateikti informaciją antstolių kontoroms.
- Plačiau apžvelgsime pririmimų apie susidariusią skolą sistemą, kurią naudoja AB „Klaipėdos vanduo“ skolų išieškojimo skyriaus specialistai. Ją sudaro trijų lygių pririmimo laišakai ir kai kuriais atvejais telefoniniai pokalbiai (ypač su juridiniais asmenimis).
- Pirmasis pririmimo laiškas informuoja skolininką apie skolos dydį, išvardijami mokėjimo dokumentai, pagal kuriuos skolininkui susidarė įsiskolinimas. Be to, klientas informuojamas, kad gali būti įtrauktas į nepatikimų klientų sąrašą, kuriame informacija apie įsiskolinimą saugoma dešimt metų. Šis pranešimas daro gana stiprų psichologinį poveikį. Gyventojų ar juridinio asmens buvimas nepatikimų klientų sąrašė apsunkina kredito gavimą ar pirkimą išsimokėtina.

Antro lygio pririmimo laiške skolininkas informuojamas apie skolos dydį, išvardijami mokėjimo dokumentai, pagal kuriuos skolininkui susidarė įsiskolinimas, siūloma pasirašyti vekselį. Laiške informuojama apie įmonės teisę išieškoti skolą teismo keliu, nurodomos šio išieškojimo pasekmės (skolininkas privalės sumokėti bylinėjimosi išlaidas, kurios didina bendrą įsiskolinimo dydį). Taip pat informuojama apie skolos išieškotojo teisę taikyti laikinąsias apsaugos priemones (sąskaitų areštavimą ir pan.).

Trečio lygio pririmimo pažyma – tai dokumentas, kuris pateikiamas teismui skolai priteisti su visomis pasekmėmis. Jei skolininkas sudaro skolų grąžinimo sutartį ar pasirašo vekselį, tačiau nesilaiko nustatytų skolos grąžinimo terminų, taip pat rengiami dokumentai teisminiam ar antstoliniam skolos išieškojimui.

Per 2006 m. šešis mėnesius jau išsiųsti 10248 pri-

rimimo laišakai. Be to, delsiaučioms atsiskaityti įmonėms yra skambinama, siunčiamos pretenzijos dėl įsipareigojimų nevykdymo. Jei šios priemonės nepadaro reikiamos įtakos, nutraukiamas paslaugų teikimas.

AB „Klaipėdos vanduo“ skolų išieškojimo skyriaus planuose yra viešas piktybinių skolininkų sąrašo paskelbimas vietos spaudoje, taip pat informavimas apie susidariusią skolą SMS žinutėmis ar elektroniniu paštu. Prognozuojame, kad tai turės didelį poveikį skolų susigrąžinimui, ypač iš juridinių asmenų.

Sparčiau susigrąžinti skolas padeda antstolių kontoros. Antstolių kontorų darbas buvo reorganizuotas 2003 metais. 2005 m. IX mėn. pabaigoje Lietuvoje dirbo 124 anstoliai (vadovaujantis teisės aktais Lietuvoje gali dirbti 129 anstoliai). Šiuo metu antstolių kontorose yra nebaigti iš viso 591679 vykdomieji dokumentai (vykdomosios bylos) dėl skolų išieškojimo 2359,1 mln. Lt sumai; iš šios sumos apie 47,7 proc. sudaro fizinių asmenų skolas ir 34,9 proc. išieškojimai valstybės institucijų (biudžeto) naudai. Per devynis 2005 m. mėnesius antstoliams pateiktos 195563 naujos bylos, užbaigti 148287 vykdomieji dokumentai (bylos) ir išieškota 135,8 mln. Lt.

Vykdomieji dokumentai, kurių pagrindu antstolis atlieka veiksmus, yra nurodyti Civilinio proceso kodekso 587 straipsnyje:

- vykdomieji raštai, išduoti teismo sprendimų, nutarimų pagrindu;
 - teismo įsakymai;
 - institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose, susiję su turinio pobūdžio išieškojimais;
 - kiti institucijų ir pareigūnų sprendimai, kurių vykdymą civilinio proceso tvarka nustato įstatymai.
- Teismo sprendimai, nutartys ir įsakymai vykdomi jiems įsiteisėjus. Skolininkui svarbu žinoti, kad jo skola, patekusi į antstolių kontorą, gali smarkiai išaugti. Prie skolos prisideda papildomos antstolių vykdomosios išlaidos.

Su išieškojimu susijusioms vykdomo išlaidoms priskiriamos (Civilinio proceso kodekso 609 str.):

- išlaidos, susijusios su turto apžiūra, areštu, įkainojimu, pervežimu, saugojimu ir realizavimu;
- atlyginimas ekspertams, vertėjams ir kitiems asmenims, dalyvaujantiems vykdymo procese;
- ryšių išlaidos, skolininko, jo turto paieškos, antstolio kelionės ir komandiruočių išlaidos, taip pat išlaidos skelbimams visuomenės informavimo priemonėse, internete.

Įvykdžius sprendimą šios išlaidos išieškamos iš skolininko (Civilinio proceso kodekso 610 str.).

Jeigu skolininkas per nustatytą terminą nevykdo teismo sprendimo, antstolis ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo termino pasibaigimo dienos pradeda jį vykdyti priverstinai. Priverstinio vykdymo priemonės yra nurodytos Civilinio proceso kodekso 624 str. 1, 2 d.:

- išieškojimas iš skolininko lėšų ir turto ar turtinių teisių;
- išieškojimas iš skolininko turto ir pinigų sumų, esančių pas kitus asmenis;
- uždraudimas kitiems asmenims perduoti skolininkui pinigus, turtą ar vykdyti skolininkui kitas prievoles;
- dokumentų, patvirtinančių skolininko teises, paėmimas;
- išieškojimas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų jo pajamų;
- tam tikrų teismo sprendime nurodytų daiktų paėmimas iš skolininko ir perdavimas išieškotojui;
- skolininko turto administravimas ir iš jo gautų pajamų panaudojimas išieškojimui padengti;
- skolininko įpareigojimas atlikti tam tikrus veiksmus ar nuo jų susilaikyti;

Skolų išieškojimo bendrovės

Daugelis bendrovių naudojami skolų išieškojimo įmonių paslaugomis. Viešai paskelbta, kad 2004 m. įkurta Lietuvos skolų išieškojimo įmonių asociacija, apimanti dalį tokia veikla užsiimančių įmonių (UAB „Skolų valdymo centras“, UAB „Intrum Justitia“, „UAB „Gelvoros saugos konsultacijos“, UAB „Ekskomisarų biuras“, UAB „Creditreform Lietuva“, UAB „Baltik Risk“), tačiau ši organizacija išsamesnės informacijos ar duomenų apie skolininkus ir išieškojimų būklę Lietuvoje nepateikia, tik nurodo, kad jos narių užimama šių paslaugų rinkos dalis sudaro apie 80 proc. Viena iš skolų išieškojimo paslaugų įmonių, UAB „Žvilgsnis iš arčiau“, kuri nėra šios asociacijos narė, teigia užimanti 27 proc. rinkos. Tai rodo, kad šių įmonių pateikiami duomenys nėra visai patikimi.

Kita vertus, vertinant šių paslaugų kompanijų (šiuo metu viešai pristatančių savo veiklą yra per dešimt) veiklos informaciją, galime matyti, kad šių paslaugų rinka labai sparčiai plečiasi (pvz., UAB „Skolų išieškojimo biuras“ nurodo, kad paslaugų apyvarta 2004 m. lyginant su 2003 m. išaugo 76,6 proc.). Iš atskirų kompanijų informacijos apie jų veiklos apimtį galima daryti prielaidą, kad orientacinė šio verslo pardavimų ir paslaugų apyvarta sudaro 8–10 mln. Lt. Atsižvelgiant į tai, kad šių kompanijų pajamas sudaro sėkmės mokestis ir kad vidutiniškai tai sudaro 5–7 proc. nuo išieškotų skolų, tikėtina, kad iš visų skolininkų (fizinių ir juridinių asmenų) yra išieškoma apie 150 mln. Lt. Šis skaičius rodo, kad tokiu verslu užsiimančios kompanijos atlieka reikšmingą darbą išteisminiame skolų išieškojimo etape.

AB „Klaipėdos vanduo“ nesinaudoja tokių įmonių paslaugomis, nes turi savo profesionalų skolų išieškojimo skyrių, kuris taiko beveik visas priemones kaip ir minėtos įstaigos.

Tendencijos

Bandant numatyti įsiskolinimų susidarymo atėities tendencijas, reikėtų išskirti keletą svarbių

aspektų. Gerėjant mokėjimų administravimui ir stiprėjant mokėjimų drausmei, skolininkų skaičius mažėja, tačiau didėjantis visuomenės pasirengimas skolintis tiek vartojimui, tiek verslui, sparčiai augančios kreditavimo apimtys didina skolininkų (ypač fizinių asmenų nemokumo) mastus.

Pagrindinę nemokių asmenų dalį Lietuvoje sudaro skolininkai, kurių skolos sumos santykinai nedidelės: fizinių asmenų, iš kurių per antstolius išieškamos sumos yra ne didesnės nei 1000 Lt, skaičius sudaro 54,8 proc. visų per antstolius apskaitomų prasiskolinusių fizinių asmenų (pagal neatsiskaitymo sumą tai sudaro tik 3 proc. visų fizinių asmenų skolų). Fiziniai asmenys, skolingi iki 10000 Lt, sudaro 85,3 proc., pagal sumas tai sudaro atitinkamai 24,9 proc. nuo visų fizinių as-

menų skolų.

Mažėjant smulkių skolininkų skaičiui, santykinai daugėja nemokių asmenų, kurių skolos didelės, t. y. bendroje skolų apimtyje didėja reikšmingų skolininkų skaičius (auga įskolinimų sumos). Pavyzdžiui, vidutinis skolos dydis skolų grupėje „skolos iki 1000 Lt“, tenkantis vienam skolininkui, sudarė 240 Lt/žm. (2004 09 30), ir 251 Lt/žm. (2005 09 30); atitinkamai skolų grupėje „skolos iki 10000 Lt“ vidutinis skolos dydis – 3097 Lt/žm. ir 3236 Lt/žm. Ženklių skolų dalį sudaro neatsiskaitymai su valstybinėmis institucijomis (skolos, susijusios su teisės aktų nevykdymu ar netinkamu vykdymu, kitais administracinės teisės pažeidimais). Pavyzdžiui, 2005 09 30 nuo visos 1124,2 mln. Lt per antstolius iš fizinių asmenų išieškamos sumos 33,3

proc. (374,6 mln. Lt) sudaro skolos pagal valstybės institucijų ieškinius.

Būtina pažymėti, kad maži priverstinio skolos išieškojimo sistemos (teismų darbas, priverstinio išieškojimo institucijų veikla ir kt.) administravimo kaštai nepakankamai drausmina asmenis, bandančius išvengti atsakomybės dėl nesumokėtų skolų.

Straipsnyje naudotasi K. Butkaus, R. Jazbučio, T. Kelpšo, E. Laužiko, R. Veličkos, V. Višinskio taikomojo mokslinio tyrimo darbu „Fizinių asmenų nemokumo problemų sprendimo būdų analizė“.

AB „Klaipėdos vanduo“ Pardavimų departamento
direktorius

Dangeras Aleksandrovas

ŠIAULIŲ MIESTO NUOTEKŲ VALYMO ĮRENGINIAI IŠBRAUKTI IŠ DIDŽIAUSIŲ BALTIJOS JŪROS TARŠOS ŠALTINIŲ SĄRAŠO

Birželio 22 d. Helsinkio komisijai priklausančių šalių delegacijų vadovų pasitarime nuspręsta iš didžiausių Baltijos jūros taršos šaltinių, vadinamųjų „karštųjų taškų“, sąrašo išbraukti dešimt Lietuvos, Estijos ir Lenkijos pramonės įmonių bei savivaldybių, kurių teršalų valymo technologijos, jas patobulinus ir modernizavus, atitinka ES reikalavimus. Tarp išbrauktųjų yra ir Šiaulių miesto nuotekų valymo įrenginiai.

Helsinkio komitetas Šiaulius kaip „karštąjį tašką“ įvardijo daugiau kaip prieš dešimtmetį. Griežtesni aplinkosaugos reikalavimai ir didesni vartotojų poreikiai vertė bendrovę „Šiaulių vandenys“ spręsti susikaupusias ekologines problemas. To-

kia galimybė atsirado 1996 m., kai UAB „Šiaulių vandenys“ su Pasaulio banku pasirašė Paskolos ir projekto sutartį, pagal kurią tapo viena iš šešių Baltijos šalių vandens paslaugų įmonių, vykdančių Pasaulio banko finansuojamus aplinkosaugos projektus. Šio projekto tikslai – mažinti taršą, gerinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kokybę, patikimumą ir finansinį efektyvumą Šiauliuose.

Vienas iš prioritetinių projekto komponentų – nuotekų valymo įrenginių statyba Aukšttrakuose. Tai didžiausia ir vertingiausia Šiaulių aplinkosaugos projekto dalis, kurios nauda vertinama ir vietiniu, ir tarptautiniu mastu. Dar 1990 m. pradėti

statyti įrenginiai nebeatitiko naujų aplinkosaugos reikalavimų, todėl buvo perprojektuoti. Jau antrus metus veikiantys nuotekų valymo įrenginiai – moderniausi Lietuvoje, atitinkantys miesto dabarties ir ateities poreikius, vakarietiškus standartus bei tarptautinius aplinkosaugos reikalavimus. Dabar Šiaulių miestas nebeteršia Kulpės, Mūšos ir Lielupės upių bei Rygos įlankos, Baltijos jūros. Nuotekų išvalymo efektas įrenginiuose atitinka Lietuvos Respublikos ir Helsinkio konvencijos aplinkosaugos reikalavimus.

Džiuljeta Šimaitytė

Ryšių su visuomene atstovė

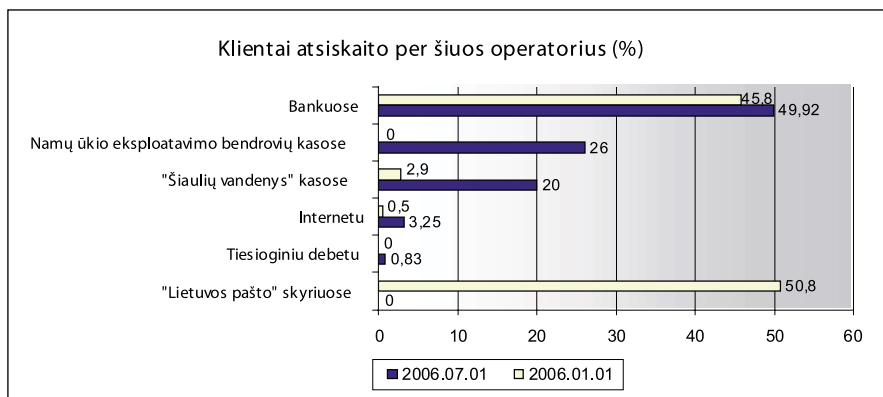
„ŠIAULIŲ VANDENYS“ APIE NAUJAS ATSISKAITYMO GALIMYBES

Šių metų pradžioje „Lietuvos paštas“ gerokai padidino įmokų priėmimo įkainius, t. y. 0,85 Lt aptarnavimo mokesť už vieną įmoką ir 0,15 Lt mokesť

už priimtos įmokos administravimą, ir nutraukė anksčiau galiojusią sutartį dėl šių paslaugų su UAB „Šiaulių vandenys“.

„Lietuvos pašto“ veiksmais nepatenkintiems gyventojams, kurie buvo įpratę už paslaugas atsiskaityti pašto skyriuose, aiškinome, kad „Šiaulių vandenys“ su „Lietuvos paštu“ naujos sutarties nepasirašė dėl labai svarbių priežasčių. Tokia sutartis būtų diskriminacinė kitų vartotojų atžvilgiu, kurie atsiskaito ne pašte, bet bankuose. Bankuose gyventojai už įmoką patys moka banko nustatytą mokesť, o atsiskaitančių „Lietuvos pašto“ skyriuose išlaidas turėtų apmokėti „Šiaulių vandenys“. Kita priežastis - mes negalime sutikti su pašto reikalavimu už mokesčių surinkimą mokėti beveik 4 kartus brangiau, t. y. per 400 tūkstančių litų per metus (buvo apie 115 tūkstančių).

Atsižvelgiant į tai, kad „Šiaulių vandenys“ yra paėmusi banko paskolą, tai neigiamai atsilieptų

bendrovės finansiniams rezultatams ir neišvengiamai tektų prašyti didinti vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo tarifus. Paskolos lėšos panaudotos vandens gerinimo įrenginiams, nuotekų valyklai statyti, tinklams tiesti. Įgyvendintų vandens ūkio projektų nauda akivaizdi: nuo 2000 m. į miestą tiekiamas labai geros kokybės vanduo, išspręsta nuotekų surinkimo ir valymo problema.

Įmokų surinkimo sąnaudų negalime įtraukti į teikiamų paslaugų kainą, nes tai būtų nesąžininga mūsų klientų atžvilgiu. Kiekvienas vartotojas turi žinoti įmokos priėmimo kaštus bei turėti galimybę rinktis, kaip ir kur jam patogiau atsiskaityti. Taigi dėl „Lietuvos pašto“ norų pralobti vandens tiekėjų sąskaita didinti vandens kainų neketiname.

Šiuo metu bendrovės paslaugomis naudojasi beveik 46 tūkstančiai abonentų. Siekiame, kad mūsų klientai turėtų galimybę nemokamai atsiskaityti, todėl nuspręsta ieškoti alternatyvių atsiskaitymo būdų. Abonentų aptarnavimo ir pardavimų departamente papildomai įrengėme kasą (iki 18 val. pratęsėme darbo laiką), taip pat pasirūpinome, kad kasose būtų galima atsiskaityti ir banko kortelėmis. Pasikvietėme „Hansabanko“, „Šiaulių banko“ darbuotojus, kurie mėnesį konsultavo mūsų klientus apie patogią ir nemokamą galimybę atsiskaityti tiesioginiu debetu, internetu.

Ypač džiugu, kad vyresniojo amžiaus gyventojai, kurie buvo įpratę mokėti pašto skyriuose ir neišvaizdavo kitokio atsiskaitymo, noriai domėjosi siūlomomis naujovėmis. Taigi akivaizdu, kad šie

pasikeitimai paskatino gyventojus naudotis elektronine bankininkyste. Remiantis Abonentų aptarnavimo ir pardavimų departamento duomenimis, per šių metų pirmąjį pusmetį 3 proc. daugiau klientų atsiskaito internetu, o nauja tiesioginio debeto paslauga naudojasi beveik 1 proc. klientų.

Lyginant abiejų laikotarpių duomenis matyti, kad 20 proc. vartotojų patogiu atsiskaityti bendrovės kasose. Labai džiaugiamės, kad mokesčių surinkimo problemą padėjo spręsti ir sutiko bendradarbiauti penkios Šiaulių miesto namų ūkio eksploatavimo bendrovės. Nuo kovo mėnesio net 26 proc. visų klientų šių įmonių kasose už suteiktas paslaugas atsiskaito nemokamai. Kad gyventojams būtų patogiau, nuo rugsėjo mėn. „Šiaulių vandenys“ kasose taip pat bus priimamos namų ūkio eksploatavimo bendrovėms skirtos įmokos už komunalines paslaugas.

Šiuo metu „Šiaulių vandenys“ svarsto galimybę apie nemokamą įmokų surinkimą prekybos centruose naudojantis mažmeninės prekybos tinklų apmokėjimo kasomis, o rudenį pasiūlysim dar du naujus nemokamus elektroninės bankininkystės atsiskaitymo būdus – E-pay ir M-pay paslaugas. Vartotojas, kuris naudosis E-pay paslauga, internetu gaus elektroninę sąskaitą ir turės galimybę ją apmokėti tiesioginiu debetu. Labai patogiu atsiskaityti ir M-pay būdu: klientui taip pat pateikiama elektroninė sąskaita, kurią jis apmokės naudojantis telekomunikacijomis.

Metų pradžioje dėl „Lietuvos pašto“ kilusias įmo-

kų surinkimo problemas bendrovė sėkmingai išsprendė. Šis laikotarpis – tarsi egzaminas, kurį privalėjome išlaikyti.

Pasak generalinio direktoriaus Ričardo Valskio, „Šiaulių vandenys“ visiškai išsilaivino iš „Lietuvos pašto“ priklausomybės. Anksčiau paštas buvo šių paslaugų monopolininkas: spausdindavo sąskaitas, jas išvežiodavo, surinkdavo įmokas ir tokiu būdu diktudavo savo sąlygas. Paskutinis jų noras pralobti vandens tiekėjų sąskaita patyrė fiasko, nes mes pradėjome ieškoti alternatyvių šių paslaugų tiekimo variantų ir sėkmingai pritaikėme įvairias šiandien įmanomas atsiskaitymo galimybes. Taip pat pasirinkome kitą sąskaitų parengimo ir išplatavimo įmonę, kuri šią paslaugą teikia beveik perpus pigiau.

Šiuo metu mūsų klientai naudojami ne tik įprastais, bet ir moderniais atsiskaitymo būdais, kokių kiti paslaugų tiekėjai savo klientams dar nesiuo. Be to, atsižvelgdami į gyventojų pageidavimus bei siekdami užtikrinti asmens duomenų ir žmogaus teisės į privatumą apsaugą, sąskaitas klientams pateikiame vokuose. Taigi manome, kad į tokią „Lietuvos pašto“, „globa“, kokia buvo, negrįšime.“

Esame dėkingi savo klientams už išreikštą nuomonę, pastebėjimus ir pasiūlymus. Visi pripažįstame, kad naujovės baugina, tačiau jas reikia diegti ir labai džiugu, kai jos pasiteisina. Patenkintas klientas – mums aukščiausias darbo įvertinimas.

UAB „Šiaulių vandenys“ informacija

LIETUVOS DUMBLO TVARKYMO PROGRAMOJE – ŠIAULIAMS PRIORITETAS

UAB „Šiaulių vandenys“, išsprendusi miesto nuotekų valymo problemą, toliau svarsto valymo proceso metu susidariusio nuotekų dumblo pertekliaus panaudojimo galimybes. Šiuo metu perteklinis dumblas yra tankinamas, vėliau sumaišomas su šviežiu dumbliu ir sausinamas centrifugomis. Nusausintas dumblas sandėliuojamas laikinoje dumblo sandėliavimo aikštelėje Aukštakiuose. Per 2005 m. nuotekų valymo įrenginiuose nusausinta ir į sandėliavimo aikštelę išvežta 16875 m³ 84,2 proc. drėgnumo dumblo.

Laikinoje sandėliavimo aikštelėje dumblo kasmet daugėja. Bendrovės duomenimis, po 1–2 metų aikštelė bus perpildyta. Svarstomos jo perdirbimo ir panaudojimo galimybės. Svarbiausioji dumblo panaudojimo sritis – energijos išgavimas.

Šių metų pradžioje bendrovė SWECO BKG kartu su LR Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra pradėjo rengti „Investicinę programą dumblo tvarkymui Lietuvoje“. Galimybių studijoje išanalizuota esama dumblo susidarymo ir tvarkymo padėtis šalies miestuose ir gyvenvietėse.

Atlikus šią studiją paaiškėjo, kad po metų di-

džiausias nuotekų dumblo perteklius bus Šiaulių ir Vilniaus sandėliavimo aikštelėse. Dumblo gausėjimą lems ir įgyvendinami Upių baseinų projektai: numatyta, kad III etape, iki 2020 m., 95 proc. gyventojų prisijungs prie savivaldybių nuotekų surinkimo sistemų. Remiantis šiais faktais, Šiauliai išskirti kaip prioritetingas objektas ir patenka į I Investicinio paketo etapą, kuris bus įgyvendinamas nuo 2007 m.

Dumblo tvarkymo problemą būtina spręsti, nes tai įpareigoja ir Europos Sąjungos direktyvų reikalavimai nuotekų tvarkymo srityje. Parengtoje ilgalaikėje strategijoje „Investicinė programa dumblo tvarkymui Lietuvoje“ pateikiama informacija apie prognozuojamą nuotekų dumblo susidarymą, apie pažangias nuotekų dumblo tvarkymo technologijas, siūlomą Lietuvos nuotekų dumblo tvarkymo sistemą, apibrėžti dumblo tvarkymo regionai, administravimo sistema, įvertinti dumblo tvarkymo sistemos kaštai, finansavimo galimybės.

Pirmasis Investicinio paketo etapas bus įgyvendinamas 2007–2009 m. Šiaulių regione nu-

matomos trys galutinės dumblo apdorojimo vietos – Šiauliuose, Naujojoje Akmenėje ir Kelmėje. Šiauliuose planuojamas dumblo pūdymas išgaunant elektros energiją, sausinimas ir džiovinimas, o Naujojoje Akmenėje ir Kelmėje – dumblo kompostavimas. Dumblo pūdymas ir džiovinimas numatytas tik Šiaulių nuotekų valykloje. Apskaičiuoti investiciniai kaštai Šiaulių regione sudaro 29,44 mln. litų. Investicijos numatytos Šiaulių, Kelmės ir Naujosios Akmenės miestams. Investicijos pūdytuvams, generatoriui bei dumblo džiovyklai Šiaulių mieste sudaro 23,31 mln. litų, Kelmėje ir Naujojoje Akmenėje investicijos dumblo kompostavimo aikštelėms siekia atitinkamai 4,07 mln. ir 2,06 mln. litų. Projekto „Investicinė programa dumblo tvarkymui Lietuvoje“ rengėjai – UAB SWECO BKG. Dar šiais metais planuojama pateikti paraišką Europos Sąjungos Komisijai siekiant finansinės paramos Šiaulių dumblo apdirbimo įrenginiams.

*Džiuljeta Šimaitytė
Ryšį su visuomene atstovė*

GRĘŽINIŲ SIURBLIAI

WILO AG koncernas, jungiantis tokias panardinamų siurblių gamyklas kaip WILO ir EMU, vartotojams siūlo plačią gamą gręžinių siurblių. Ilgametis darbas šioje srityje, nuolat tobulinama gamyba ir pritaikomos naujausios žinios lėmė, kad gaminami aukštos kokybės ilgaamžiai siurbliai, praktiškai nereikalaujantys aptarnavimo. Patobulėjus gamybai ir augant rinkos poreikiams, atsirado galimybė vis plačiau taikyti gręžinių siurblius.

Šiuo metu gaminamų gręžinių siurblių pritaikymo sritys labai įvairios:

- geriamojo vandens tiekimas, slėgio pakėlimas komunaliniame ūkyje;
- vandens valymo įrenginiai;
- įvairios pramonės sritys;
- sprinklerinės ir gaisrų gesinimo sistemos;
- žemės ūkis, sausinimas ar drėkinimas;
- vandens lygio pažeminimas ir kontrolė statybose ir kalnakasyboje;
- geoterminė energetika;
- fontanai ir kiti įrenginiai.

1 pav. Bendras vaizdas

WILO gręžinių siurbliai

Tarp šios firmos gaminamų siurblių modelių sau reikiamą suras ir individualus vartotojas, ir vandentvarkos įmonė.

Individualiam vartotojui sodyboje (ar keliams namams) yra gaminamas jau paruoštas vandentiekio kompleksas, kurį sudaro siurblys, papildomas kabelis, valdymo pultelis. Įsigijus tokį kompleksą tereikia sumontuoti įrangą ir galima mėgautis tiekiamu vandeniu.

Visų siurblių modelių gamyba standartizuota. Dalių jų (TWU3, TWU4, TWI4) korpusų gaminama iš nerūdijančio plieno, darbo ratai taip pat gali būti nerūdijančio plieno arba plastikiniai.

Kitų modelių (TWU6, TWU8, TWU10) siurblių korpusai yra iš ketaus, o darbo ratai – iš bronzos. Variklių korpusas nerūdijančio plieno. Esant specialiam poreikiui, siurblių korpusai gali būti pagaminti iš bronzos.

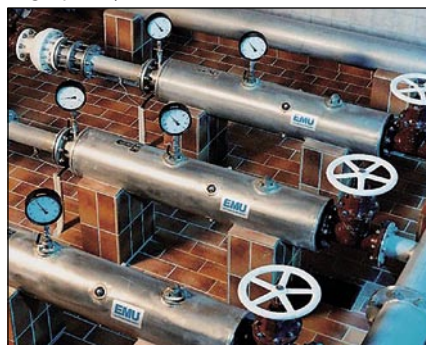
Visi siurbliai pateikiami su kabeliu ir sumontuotu atbuliniu vožtuvu.

EMU gręžinių siurbliai

EMU gaminamų gręžinių siurblių modeliai įvairūs. Tai ir įprasti siurbliai gręžiniams šuliniams, ir specialiosios paskirties, pritaikyti specializuotoms, įvairių sričių pramonės įmonėms.

Siurblių dydis – nuo 4" iki 24", našumas – nuo 1,5m³/h, pasiekiamas slėgis – iki 600 m.

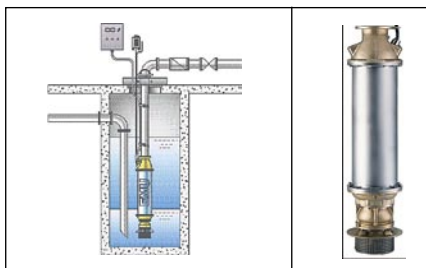
EMU gręžinių siurblius galima naudoti kaip antro ar trečio kėlimo siurblius (siurblinėse), taip pat slėgio palaikymo stotelėse.

2 pav. Slėgio pakėlimo siurblinė

Gręžinio siurblys yra montuojamas futliare, prie kurio prijungiami vamzdiniai, uždaroji armatūra. Futliarai gaminami iš nerūdijančio plieno (AISI304, AISI316) ir gali būti montuojami horizontaliai arba, taupant vietą, vertikaliai. Ši sistema papildomai gali būti komplektuojama su žiediniu įsiurbimo vožtuvu, kuris laisvai praleidžia vandens srautą, kai siurblys yra išjungtas.

Gręžinių siurbliais galima palaikyti vandens lygį (arba persiurbti vandenį esant žemam lygiui). Tai įvairūs rezervuarai, sausinimo ar drėkinimo įrenginiai.

3 pav. Apatinio pasiurbimo siurblys

Šio tipo siurbliuose įsiurbimo dalis ir darbo ratai yra sumontuoti agregato apačioje. Variklis yra virš agregato hidraulinės dalies ir įmontuotas papildomame korpuse. Agregato apačioje įsiurbiamas vanduo iš darbo ratų kyla aukštyn ertme tarp statoriaus ir išorinio variklio korpuso kartu aušindamas statorius.

Esant tokiai konstrukcijai pakanka panardinti tik siurblio hidraulinę dalį. Tai leidžia labiau išnaudoti rezervuaro tūrį, be to, siurblys gali dirbti esant žemam vandens lygiui. Šio tipo siurblių našumas

– 100–1000m³/h, pasiekiamas slėgis – iki 150 m.

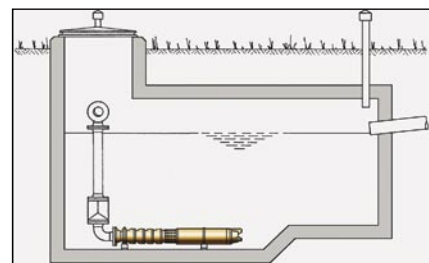
Viena iš sudedamųjų vandens tiekimo sistemos dalių pastatuose yra priešgaisrinė sistema. Šių sistemų įrangai keliami ypač griežti reikalavimai. EMU gamina siurblius, skirtus naudoti gesinant gaisrus ir sprinklerinėse sistemose. Šie siurbliai atitinka visus priešgaisrinės sistemos įrangai keliamus reikalavimus, turi VDS sertifikatą.

Tiek hidraulinei daliai (siurblio korpusui, darbo ratams), tiek ir varikliams gaminti naudojamos pačios įvairiausios medžiagos. Tai ketus, įvairūs bronzos lydiniai, nerūdijantis plienas. Galimi įvairių modifikacijų varikliai. Užsakant galima pasirinkti gliukolio mišinį arba geriamuoju vandeniu užpildytą variklį. Kai kurie siurblių modeliai komplektuojami su Franklin firmos varikliais, kuriems EMU gamykla variklius gamina pati.

Įvairios naudojamos medžiagos leidžia optimaliai parinkti ir pritaikyti siurblių atsivėlgiant į specifinius kliento norus bei poreikius, persiurbiamo skysčio chemines savybes. Viena iš siūlomų paslaugų – siurblio parinkimas pagal turimus vandens cheminės analizės duomenis, kad siurblys kuo mažiau paveiktų vandens cheminę sudėtį. Tai automatiškai pailgina eksploatacijos laiką ir sumažina išlaidas.

Siekiant optimizuoti siurblio darbą arba, klientui pageidaujant, kad siurblys dirbtų būtent tokio darbinio režimu, gamykloje yra aptekunami siurblio darbo ratai. Taip pat reikėtų paminėti, kad visi siurbliai gali dirbti su sukimosi dažnį reguliuojančiomis pavaromis.

Tiek WILO, tiek EMU siurbliai, išskyrus EMU gaminamus apatinio pasiurbimo siurblius, standartiškai gali būti montuojami vertikaliai arba horizontaliai.

4 pav. Horizontalus siurblio montavimas

Horizontaliam montavimui komplekte su siurbliais pateikiamos montavimo atramos. Siurblio variklio aušinimą užtikrina aušinimo marškiniai.

Kęstutis Alminas

UAB „WILO Lietuva“ inžinierius

UAB „WILO Lietuva“

Panerių g. 51-210, LT-03203, Vilnius

Tel./faksas: +370 5 213 64 95

ATVIROJO TIPO MALMBERG VANDENS GERINIMO SPARTIEJI SMĖLIO FILTRAI

Malmberg Water AB specialistai, suderinę senas tradicijas ir progresą, yra išstobulinę paprastas ir racionalias vandens gerinimo technologijas. Pateikiame keletą atvirojo tipo filtrų pavyzdžių, kurie tiek Švedijoje, tiek Lietuvoje veikia patikimai su minimaliomis eksploatacinėmis sąnaudomis.

1, 2 pav. Atvirojo tipo spartieji smėlio filtrai (Švedija)

Filtrą sudaro prie dugno plokštės privirintas išorinis korpusas. Korpuso viduje yra sumontuotas papildomas tarpinis dugnas su purkštukais, o viršutinėje dalyje pritvirtintas praplovimo vandens surinkimo kanalas.

Tarpinis dugnas susideda iš nerūdijančio plieno lakšto, kuriame sumontuoti plastikiniai purkštukai. Specialūs antgaliai apsaugo nuo filtracinės terpės (užpildo) išplovimo kartu su paruoštu vandeniu, kartu garantuoja tolygų praplaunamo vandens paskirstymą po visą filtro plotą. Praplauti galima oro srove, oru ir vandeniu, tik vandeniu.

Siekiant optimaliai pagerinti konkrečios sudėties geriamąjį vandenį, naudojami skirtingi filtraciniai užpildai, dozavimo įranga ir aeraciniai priedai.

Filtro aukštis užtikrina pakankamai ilgą išlaikymo laiką, o tai turi įtakos geram filtro darbui.

Techninė informacija:

1 lentelė. Naujų smėlio filtrų pajėgumai, kai filtravimo greitis $7 \text{ m}^3/\text{m}^2$, praplovimo – $45 \text{ m}^3/\text{m}^2$.

Diametras m	Filtro- aukštis	Pajėgumas m^3/h	Praplovimas m^3/h
1,50	3,00	12	80
2,00	3,00	22	140
2,50	3,00	34	220
3,00	3,00	50	320

3, 4 pav. Modernizuota Tytuvėnų vandens ruošykla

Tokio tipo filtras buvo sumontuotas rekonstruojant Tytuvėnų vandens ruošyklą. Natūraliame gręžinių vandenyje gerokai viršijama rekomenduojama geležies norma. Remdamasi patirtimi, Malmberg Water AB parinko paprastos aeracijos technologinį procesą, kurios rezultatai yra puikūs. Po aeracijos geležis yra šalinama atvirame sparčia-

jame smėlio filtre, kurio:

diametras 2,00 m
plotas 3,14 m^2
bendras filtro aukštis 3,00 m
maks. pajėgumas 400 m^3/d

Projektuojant miestų ir gyvenviečių vandens ruošyklas dažnai yra sprendžiama dilema, kokio tipo filtrus pasirinkti: slėginius ar atviro tipo. Malmberg Water AB specialistai pateikia tokį šių technologijų palyginimą:

2 lentelė. Slėginiai filtrai

Privalumai	Trūkumai
* Kompaktinis sprendimas	* Uždari tūriai
* Didesnis filtracijos greitis, kai reikalinga tik filtracija	* Apribotas aeracijos laikas, kai reikalinga oksidacija
* Nėra hidraulinių apribojimų	* Apribotas išlaikymo laikas, kai reikalinga oksidacija
	* Didesnės priežiūros ir eksploataavimo išlaidos

3 lentelė. Atvirieji filtrai

Privalumai	Trūkumai
* Saugus sprendimas be slėginio indo	* Atvirai tūriai
* Pritaikomas filtracijos greitis	* Dažnai didesnės investicinės lėšos dėl mažesnio filtracijos greičio
* Pritaikomas aeracijos laikas	* Hidrauliniai apribojimai
* Pritaikomas išlaikymo laikas	
* Atvirai tūriai	
* Mažesnės eksploataavimo ir priežiūros išlaidos	

Malmberg Water AB konsultuoja, atlieka skaičiavimus, tiekia ir montuoja vandens gerinimo filtrus, atnaujina esamus atviro tipo smėlio filtrus, vykdo paleidimo ir derinimo darbus, apmoko personalą.

UAB "MALMBERG WATER KAUNAS"
K. Donelaičio g. 60-804, 44248 Kaunas
Tel.: +370 37 220596, +370 37 200593
Faksas +370 37 205626
El. paštas: kaunas@malmberg.lt
www.malmberg.se

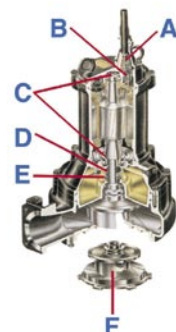
UAB "Ogmandija"

NAUJA TECHNIKA – AUKŠČIAUSIA KOKYBĖ

Pristatome naują siurblių vardą Lietuvoje – Tsurumi Pump.

Pirmieji TSURUMI panardinami nuotekų ir drenažiniai siurbliai Lietuvą pasiekė prieš trejus metus. Europoje TSURUMI siurbliais prekiaujama daugiau nei 20 metų. Japonijoje TSURUMI panardinamus siurblius gamina nuo 1953 m. Dabar pagaminama virš 1.000.000 vnt. TSURUMI siurblių per metus. Japoniški TSURUMI siurbliai, kaip ir Japoniški automobiliai, pasižymi puikia kokybe ir tobulais techniniais sprendimais.

1, 2 pav. TSURUMI siurbliai puikiai tinka mažoms ir vidutinio dydžio nuotekų siurblinėms

Šiandien plačiau supažindinsime su TSURUMI panardinamų nuotekų siurblių konstrukcija ir išskirtinėmis ypatybėmis.

A – Absoliučiai sandarus TSURUMI kabelio įvadas

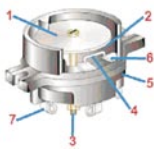

Specialus kabelio įvadas apsaugo variklį nuo vandens TSURUMI siurbliuose. Kiekvienas fazės laidas izoliuotas atskirai. Tai apsaugo nuo vandens patekimo į siurbį, pažeidus išorinę kabelio izoliaciją ar nutraukus maitinimo kabelį.

3 pav. Tsurumi kabelio įvadas

B – Variklio apsauga

Siurblio viduje sumontuota šiluminė apsauga saugo variklį nuo perkaitimo, perkrovos ir sausos eigos. Apsaugos konstrukcija leidžia matuoti variklio apvijų varžą ir izoliaciją neištraukus variklio iš vandens ir nenuėmus variklio gaubto.

4 pav. Variklio apsauga

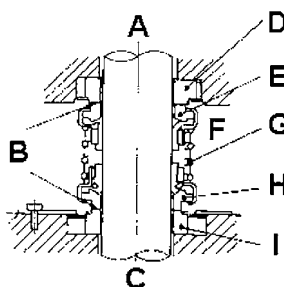
C – aukščiausios kokybės rutuliniai guoliai

Dėka aukštos kokybės veleno ir guolių siurblys gali dirbti vertikaliai ir horizontaliai.

D – dvigubas sandarinimas alyvos kameroje

Dvigubus silicio karbido sandarinimus turi visi, net ir mažiausi TSURUMI siurbliai.

A - variklio pusė,
B - sandarinimo paviršiai,
C - siurbliaračio pusė,

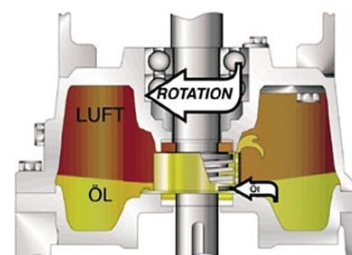
5 pav. Dvigubas sandarinimas

D - viršutinė stacionari dalis,
E - viršutinė besisukanti dalis,
F - alyvos kamera,
G - spyruoklė,
H - apatinė besisukanti dalis,
I - apatinė stacionari dalis.

E – patentuotas

Alyvos skirstytuvas

Jis reikalingas tam, kad sukantis velenui tepimo alyva tolygiai pasiskirstytų ir nedideliu kiekiu optimaliai teptų bei aušintų sandarinimą.

6 pav. Alyvos skirstytuvas

F – Siurbliaratis

Priklausomai nuo siurblio panaudojimo galime pasiūlyti įvairius siurbliaračio variantus:

5 pav. Siurbliaračiai

Antanas Čaras
UAB „Ogmandija“ direktorius

NAUJIENOS, ĮVYKIAI, FAKTAI

Prezidiumo posėdžiai

2006 09 05 Prezidiumo posėdis

Nutarta rekomenduoti Tarybai UAB „Baltva“ priimti nare-rėmėja.

Remiantis UAB „Consena“ prašymu, bendrovė iš tikrųjų asociacijos narių pervesta į narius-rėmėjus.

Patvirtinta, kad LVTA 2006 m. I ir II ketvirčių finansinė veikla vykdyta prisilaikant išlaidų sąmatos.

Išklausa LVTA prezidento S. Benikaso informacija apie projekto „Bazinių įgūdžių ir specifinių kompetencijų tobulinimas vandentvarkos įmonėse“ eigą.

Nuspręsta įpareigoti LVTA prezidentą S. Benikasą kreiptis į LR Aplinkos ministeriją su prašymu pratęsti pastabų pateikimo terminus iš ministerijos gaunamiems poįstatyminių teisės aktų projektams.

Nutarta artimiausiam Tarybos posėdyje iškelti klausimą dėl sutarties pratęsimo su UAB „Komunikaciniai projektai“.

Nuspręsta įpareigoti S. Benikasą ieškoti rengėjų knygai „Lietuvos vandentvarkos ūkio istorinė apžvalga“ išleisti.

Išklausa projekto vadovo G. Tuleiko informacija apie galimybę pateikti paraišką Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų paramai gauti.

Nuspręsta LVTA posėdį sušaukti 2006 m. spalio 3 d. Vilniuje. Paskutinis metų posėdis numatytas gruodžio 15 d.

Nutarta deleguoti prezidiumo narį doc. M. Rimeiką atstovauti asociacijai standartizacijos technikos komitete „Vandentvarka“ bei rekomenduoti jį komiteto pirmininko pareigoms.

Tarybos posėdžiai

2006 10 03 Tarybos posėdis

Išklausa LVTA prezidento S. Benikaso informacija apie asociacijos veiklą ir darbo rezultatus birželio–rugsėjo mėnesiais.

Nuspręsta organizuoti seminarą, kuriame būtų aptarti LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo poįstatyminių aktų rengimo klausimai. Numatyta į seminarą pakviesti Aplinkos ministerijos bei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos atstovus.

Nauja LVTA nare-rėmėja priimta UAB „Baltva“. Informuota apie UAB „Consena“ perėjimą į narius-rėmėjus.

Pateikta informacija apie projekto „Bazinių įgūdžių ir specifinių kompetencijų tobulinimas vandentvarkos įmonėse“ eigą.

Nutarta pasitelkti LVTA darbo grupių specialistus apibendrinant dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo poįstatyminių teisės aktų projektų gaunamas pastabas.

Nuspręsta toliau rengti ir siųsti LVTA nariams bei nariams rėmėjams žiniasklaidos ir „Valstybės žinių“ monitoringus.

Nutarta sukurti darbo grupę, kuri parengtų knygos „Lietuvos vandentvarkos ūkio istorinė apžvalga“ koncepciją, ir ieškoti šio leidinio sudarytojo.

Nuspręsta parengti paraišką Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų paramai gauti.

Išklausa LVTA prezidento S. Benikaso informacija apie VGTU Vandentvarkos katedros planus rengti mokamas vandentvarkos ūkio specialistų neakivaizdines studijas.

Nuspręsta iš asociacijos biudžeto skirti 1000 Lt VGTU 50-ies metų veiklos jubiliejaus šventei surengti.

Nutarta parengti ir išleisti reklaminį-informacinį asociacijos leidinį.

Patvirtinta VŠĮ „Vandentvarkos institutas“ ataskaita ir finansinė atskaitomybė už 2005 m. bei 2006 m. I pusmetį.

VŠĮ „Vandentvarkos institutas“ seminarai

2006 m. rugsėjo 19 d. įvyko seminaras „Vandens ruošimo įrenginių darbo technologinės problemos: teorija ir praktinės sprendimų galimybės (Danijos pavyzdžiu)“

Kiti įvykiai

2006 m. liepos 3 – 5 d. LVTA prezidentas S. Benikasas Čekijos Vandens technologijų aljanso (CWT) kvietimu lankėsi Klatove (Čekija), kur susipažino su kai kurių Čekijos kompanijų veikla bei vandentvarkos ūkio tvarkymu savivaldybėse.

2006 m. rugsėjo 4 d. Lietuvos vandens tiekėjų asociacijoje įvyko vandentvarkos ūkio energetikų darbo grupės susitikimas. Aptartos pastabos bei pasiūlymai, kaip pagerinti energijos tiekimo patikimumą. Grupės vadovu išrinktas UAB „Vilniaus vandenys“ vyr. energetikas V. Petrauskas.

2006 m. rugsėjo 5–7 d. LVTA prezidentas S. Benikasas dalyvavo Estijos, Latvijos ir Lietuvos vandens tiekėjų asociacijų vadovų pasitarime Cesyje (Latvija). Numatytos tolimesnio bendradarbiavimo gairės.

2006 m. rugsėjo 7 d. vandentvarkos įmonių darbuotojams surengtas seminaras tema „Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo paslaugas teikiančių įmonių fizinės ir informacinės saugos reikalavimai“.

2006 m. rugsėjo 10–15 d. vandentvarkos ūkio atstovai dalyvavo mokomojoje programoje „Vandentvarkos ūkio patirtis ES regionuose“ Briuselyje (Belgija). Susipažinta su Eoroparlamento darbo principais, Europos Sąjungos šalių vandens tiekėjų asociacijų sąjungos (EUREAU) veikla, Belgijos vandentvarkos ūkio valdymo modeliu.

2006 m. rugsėjo 26–29 d. LVTA nariams surengtas pažintinis darbo vizitas į Sankt Peterburgo vandentvarkos įmonę.

Laukiame Jūsų nauju adresu:

**UAB „Industek“
S. Dariaus ir S. Girėno g. 107, LT-02189, Vilnius
Lietuva/Lithuania, tel. +370 5 2700 225
www.industek.lt**

Jau prekiaujame:

**Ir plastikinių vamzdynų sistemomis vandentiekiiui,
kanalizacijai ir drenažui**

